

KARL ANNUK – in memoriam

23.11.1930–†11.03.2015

11. märtsil 2015 lahkus meie seast Eesti Maaülikooli teenekas õppejõud emeriit-professor põllumajandusdoktor Karl Annuk. Pärit oli ta praeguselt Jõgevamaalt Palamuse vallast Visusti külast Saare talust. Sündis perre kolmanda lapsena 23. novembril 1930. a. Koolitee kulges läbi Visusti algkooli, Kaarepere 7-kl kooli ja

Tartu I keskkooli. Seejärel astus ta Tartu Riikliku Ülikooli (1950), lõpetas aga Eesti Põllumajanduse Akadeemia õpetatud agronoomina (1955). Andekuse ja töökusega paistis ta silma juba üliõpilasena töötades õpiajal taimekasvatuse kateedris vanemlaborandina. Pärast lühiajalist akadeemiajärgset töötamist agronoomina Raadi õppe-katsemajandis, kutsuti ta peatselt juba tuttavasse kateedrisse tagasi – nüüd õppejõuks, kohustusega õpetada üliõpilastele sookultuuri. Õpetanud on ta ka rohumaaviljelust ja taimekasvatust. Õppejõu ametit pidas Karl Annuk ühtejärke kaks-kümmend aastat (1956–1976), õppides ise samal ajal Leningradi Põllumajanduse Instituudi juures aspirantuuris. Kaitses seal 1962. aastal kandidaadiväitekirja teemal *Toidu- ja tööstuskartuli kvaliteet, rajoonitud ja perspektiivsete sortide ning hübriidide tärglise anatoomilised ja biokeemilised näitajad*.

1976. aastal lahkus Karl Annuk Eesti Põllumajanduse Akadeemiast sooviga pühenduda teadustööle ja edeneda doktorikraadini. Uueks töökohaks sai Eesti Maaviljeluse Instituut, kus valiti vanemteaduri ametikohale. Seitsme ja poole aasta pärast loodi aga Tartusse Eesti Loomakasvatuse Instituudi koosseisu rohumaade sektor, mille organiseerijaks ta koos kolleeg Jaan Liiviga sai. Vaatamata neile töökoha rännakutele jäi Karl Annuki elukoht ikka Tartusse ja katsekohad Lõuna-Eestisse (Ihaste, Nõmmiku, Korva, Valguta, Räpina). Visa töö tulemusena valmis 1984. aastal doktoriväitekirja. Tingituna Kõrgema Atestatsioonikomisjoni (VAK) reorganiseerimisest ja sellega kaasnenud segadustest kraadikaitsmises, õnnestus Karl Annukil pärast mitmeaastast sunnitud ootamist kaitsta väitekirja 1988. aastal. Õnneks saabus kinnitus Moskvast kiiresti – neli kuud pärast kaitsmist. Väitekirja materjalide põhjal ilmus 1992. a monograafia: *Polderniitude rajamine ja intensiivne kasutamine turvasmuldadel* (Tallinn, 199 lk, vene keeles). 1990. a valiti Karl Annuk Eesti Põllumajandusülikooli professoriks (osalise koormusega), kus õpetas jälle agronoomia eriala üliõpilastele sookultuuri. Oli suurte muutuste aeg nii ülikoolis kui teadusasutustes. 1993. aastal valis EPMÜ nõukogu Karl Annuki emeriitprofessoriks. Seoses Eesti Loomakasvatuse Instituudi ja selle rohumaade sektori likvideerimisega

lõppes Karl Annuki töösuhe ka selle instituudiga mais 1994.

Karl Annuki panus õppejõu ja teadlasena oli märkimisväärne. Vanemaealised agronoomid mäletavad teda kui põhjalikku, oma ala peensusteni tundvat, tasakaalukat, heatahtlikku õppejõudu, kelle sulest oli ilmunud mitu õpperaamatut nagu: *Liblikõieliste ja kõrreliste heintaimede seemned* (Tartu, 1965, 44 lk), *Liblikõieliste ja kõrreliste heintaimede määraja* (Tartu, 1966, 112 lk) ja *Heintaimede määraja ja rohumaaviljeluse praktikum* (Tallinn, 1971, 252 lk, kaasautor A. Sau). Teadurina uuris Karl Annuk mulla looduslikku seemnevaru, rohumaaviljeluse eripärasid turvasmuldadel, niidutaimiku juurtesüsteemi kujunemist, juurtekamara vastupidavuse reguleerimise võimalusi, koristussageduse negatiivse mõju leevendamise teid, rajamiseelset varuväetiste andmise võimalusi, perioodilist väetamist ja väetamise järelmõju, külvikordi niiduviljeluses ja palju muid olulisi küsimusi. Kokku on tema sulest ilmunud üle 200 trükitöö.

Pikkade töömeheaastate jooksul oli Karl Annukil täita mitmeid ühiskondlikke ülesandeid. Ta oli kauaegne agronoomiateaduskonna nõukogu sekretär, EPA väitekirjade kaitsmise nõukogu liige, põllumajandusteaduste ja majandusteaduste doktorinõukogu sekretär (1991–1996) ja liige (1991–2005), Eesti Teadusfondi põllumajandusteaduste ekspert, Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi asepresident (1989–1995), ajakirja *Agraarteadus* toimetuskolleegiumi liige ja sekretär (1989–1997), Eesti Loodusuurijate Seltsi liige (alates 1958) jne. Ta on oponeerinud hulgaliselt magistri-, kandidaadi- ja doktoritöid. Kõigis neis ameteis on tema täpsust, korrektsust ja kohusetundlikkust kõrgelt hinnatud.

Pärast pensionile jäämist veetis palju aega raamatukogudes ja arhiivides, kus uuris meie põllumajanduse ja põllumajandusteadlaste minevikku. Tema sulest ilmusid väljaanded: *Eesti Agronoomide Selts Rootsisis* (Tartu, 1995, 64 lk), *Professor dr. sc. Nat. Elmar Leppik* (Tartu, 1998, 64 lk), *Dr agr. Professor Nikolai Rootsi* (Tartu, 1998, 56 lk), *Talude päriseksoostmisest eestikeelsel Liivimaal* (Tartu, 2010, 29 lk) ja artikliseeria *Taimekasvatustlikust katsetegevusest Eestimaal ja Põhja-Liivimaal XIX sajandil ja XX sajandi kahel esimesel aastakümnel* (*Agraarteadus* 2000, nr 1, 2, 3, 4). Avaldas ka rea artikleid Eesti Põllumajandusmuuseumi aastaraamatutes. Oli koguteose *Eritüübiliste rohumaade rajamine ja kasutamine I ja II osa* (Jõgeva, 2006, 756 lk) toimetuskolleegiumi liige ja mitme kaaluka peatüki autor.

Karl Annukit on autasustatud medaliga *Kalevipoeg Kündmas*, Eesti Põllumajandusülikooli teenetemedaliga (2002), paljude tänu- ja aukirjadega. Akadeemiline Põllumajanduse Selts on Karl Annuki valinud seltsi auliikmeks (2004).

Koos abikaasa Viivega on Karl Annuk üles kasvatanud-koolitanud kaks tublit poega. Mõlemad pojadki on nüüdseks professorid: Margus Tallinna Ülikoolis, Andres Eesti Maaülikoolis.

Mälestus Karl Annukist kui töökast, abivalmis ja sõbralikust õpetajast, kolleegist ja seltsikaaslasest jääb meis kõigis püsima. Karl Annuki enda elulugu ja panus teadlasena väärrib kord samasugust põhjalikku lähenemist ja käsitlust nagu tema uuris professorite Elmar Leppiku või Nikolai Rootsi lugu.

Ants Bender